

УДК 33.65.005

Кригульська Т. Б.¹, Бідна В. В.²

¹ канд. іст. наук, доц.;

² здобувач вищої освіти, гр. БТЕ-0113сп;

Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна.

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Формування цифрової економіки обумовлює стрімкі трансформаційні зміни у глобалізованому світі, породжуючи принципово нові виклики для економічного розвитку. Насамперед, це стосується питань економічної безпеки, кіберстійкості, загрози тероризму, екстремізму, економічної нестабільності, міграційних криз, небезпеки прямих територіальних посягань та воєнних ескалацій та інших ризиків. Особливо вразливим до впливу цих деструктивних чинників сьогодення є бізнес-структури різних типів. Підприємства, щоб бути конкурентоспроможними, прагнуть адаптувати та оптимізувати свою діяльність, утримувати конкурентні переваги фірми у бізнес-середовищі, виходити на нові ринки. Водночас, важливу роль при тому, як свідчить досвід Європейського Союзу, відіграє послідовна підтримувальна діяльність держав..

У нинішніх умовах європейські країни намагаються розробляти стратегії безпекового розвитку, що ґрунтуються на інтеграції безпекових компонентів у соціально-економічні процеси. Велика увага приділяється цифровій безпеці, енергетичній незалежності, кіберстійкості, боротьбі з дезінформацією ЄС підтримує цифрову грамотність суб'єктів бізнесу, розробку стратегій сталого розвитку та формування інноваційних кластерів/ Практичний досвід поступального економічного розвитку демонструє ряд нових інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження яких зумовлюють сьогодні революційні зміни цифрової економіки: технології інтернету речей, штучного інтелекту і штучних нейронних мереж, аналітики великих даних, хмарних обчислень і віртуальн віртуальної або штучної реальності, блокчейну.

Активно сприяючи інноваційному розвитку, країни Європейського Союзу послідовно проваджують інструменти оцінки ризиків та безпекового аудиту, що стали обов'язковими для підприємств. Разом з тим, акцент робиться на підвищенні прозорості та підзвітності бізнесу перед суспільством, формуванні довіри до підприємницького середовища та стимулюванні інвестицій..

Заслугує на увагу досвід сучасних держав європейського простору щодо протидії глобальним викликам [1].. Нержавному рівні впровадила систему ризик-менеджменту для бізнесу Німеччина Ця система

передбачає антикризові заходи, кіберзахист та стійкість ланцюгів постачання. Французький уряд реалізує програму “France Relance”, яка включає інвестиції у технологічне оновлення підприємств, зменшення їх залежності від імпорту критичних компонентів і створення «стратегічних резервів». Також велика увага приділяється підтримці промислової кібербезпеки через агенцію ANSSI, яка координує захист інфраструктури та бізнесу від кібератак. Італія посилила фіскальну підтримку підприємств, що зазнали збитків від зовнішніх шоків, зокрема пандемії та міграційної кризи. Польща зробила акцент на розвитку цифрової інфраструктури та публічно-приватному партнерстві у сфері безпеки.

Швеція підтримує свій бізнес через стратегію “Smart Industry”, яка орієнтована на індустріальну трансформацію з урахуванням безпекових ризиків. Центральним елементом стратегії є автономізація виробничих процесів, що знижує залежність від людського чинника у кризових умовах. Також у країні діють пільгові умови страхування ризиків для експортерів.

Фінляндія активно розвиває концепцію «національної стійкості» (comprehensive security), що об'єднує державу, бізнес і громадськість в єдину систему реагування. Підприємства зобов'язані розробляти плани безперервності бізнесу, а держава надає їм методологічну підтримку. Водночас діє фінансова програма Business Finland, яка надає гранти на цифровізацію, стійкість і інновації.

У Нідерландах активно функціонує Національна платформа громадсько-приватного партнерства з безпеки (the Dutch Security Cluster - HSD), яка об'єднує бізнес, науку та державу в намаганні створити інноваційні ішення в галузі інформаційної безпеки, фінансових технологій, критичної інфраструктури. Для малих підприємств це створює можливість долучатися до технологічних їх рішень без суттєвих витрат.

Отже, у нинішніх умовах забезпечення конкурентоспроможного розвитку базується на впровадженні принципів стійкості та адаптивності. Вони реалізуються європейськими країнами з використанням ESG-підходів, що передбачають екологічну, соціальну та управлінську відповідальність, цифрову трансформацію підприємств та кіберзахист.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Європейський Союз у мінливому світі: монографія; за ред В. В. Копійка, передм. В.А. Манжола. Київ: О. Зень. 2022. 218 с.